

12de vergadering

Donderdag 14 oktober 1999

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 123 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Barth, Van Beek, Belinfante, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blok, De Boer, Bos, Brood, Bussemaker, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Crone, Dankers, Van Dijke, Dijkema, Dijkstal, Van den Doel, Duijkers, Duivesteijn, Eisses-Timmerman, Eurlings, Feenstra, Geluk, Van Gent, Giskes, Gortzak, De Graaf, De Haan, Halsema, Hamer, Van Heemst, Herrebrugh, Hessing, Hillen, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek-Jasperse, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Leers, Luchtenveld, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Melkert, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolai, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oplaat, Örgü, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Reitsma, Remak, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schutte, Smits, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Terpstra, Timmermans, Udo, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Vendrik, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Voorhoeve, M.B. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Waalkens, Wagenaar, Van Walssem, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, Witteveen-Hevinga, Van Zijl en Van Zuijlen,

en de heren Peper, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Van Aartsen, minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Borst-Eilers, vice-minister-president, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heren Van Boxtel, minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid, en G.M. de Vries, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van der Vlies, wegens bezigheden elders, alleen voor de ochtend-vergadering;

Spoelman, wegens bezigheden elders, alleen voor de middag- en de avondvergadering;

Duijkers, Feenstra, Hamer, Hindriks en Rehwinkel, wegens bezigheden elders, alleen voor de avond-vergadering;

Van den Berg, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 met betrekking tot de Algemene Periodieke Keuring (26554);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Warenwet in verband met de invoering van bestuursrechtelijke boeten wegens overtredingen van voorschriften bij of krachtens de Warenwet gesteld (26698);**

- het wetsvoorstel Wijziging van artikel 2 van de Infectieziektenwet (26701).

Deze wetsvoorstellen worden, na goedkeuring van de onderdelen, zonder beraadslaging en zonder stemming aan te nemen.

Aan de orde is de voortzetting van het debat over de **Staat van de Europese Unie (26580, nr. 2)**, en van:

- de motie-Timmermans c.s. over de bijdragen aan het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa (26580, nr. 3);

- de motie-Timmermans/Verhagen over een interne markt voor de Europese defensie-industrie (26580, nr. 4);

- de motie-Verhagen c.s. over een grotere verantwoordelijkheid van de EU voor het veiligheidsbeleid in Europa (26580, nr. 5);

- de motie-Verhagen over een Europees voedselbureau (26580, nr. 6);

- de motie-Verhagen c.s. over Brussel als enige vergaderplaats (26580, nr. 7);

- de motie-Hessing c.s. over de kwaliteit van financieel beheer en controle (26580, nr. 8);

- de motie-Hessing c.s. over verbetering van het intern functioneren van diverse instellingen (26580, nr. 9);

- de motie-Karimi over een passende verhoging van de pre-accessiesteun (26580, nr. 10);

- de motie-Karimi over Turkije (26580, nr. 11);

- de motie-Karimi over het opnemen van de co-decisiereregeling voor fiscale zaken in het verdrag (26580, nr. 12).

Voorzitter

(Zie vergadering van 30 september 1999.)

□

De heer **Verhagen** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Ik bedank de minister voor zijn brief over mijn motie. Deze motie behoeft nog enige verheldering. De minister stelt namelijk in zijn brief dat hij in het debat de nadruk heeft gelegd op de uitvoering van Keulen. Ik heb echter een iets andere indruk aan dit debat overgehouden. Niet voor niets vroeg mijn collega Timmermans in tweede termijn expliciet aan de minister of hij bereid is om Keulen uit te voeren. Blijkbaar was de positie van de minister de heer Timmermans ook niet helemaal duidelijk geworden.

De motie die ik samen met de heer Timmermans en mevrouw Scheltema heb ingediend, was voor de minister aanleiding om zich in een soort woordenspel te begeven. Hij wierp mij voor de voeten dat ik verkeerd citeerde uit de besluiten die door de Europese Raad in Keulen zijn genomen en gebruikte Engelse teksten om zijn gelijk aan te tonen. Uit de brief van dit weekend is mij echter duidelijk geworden dat dit een onterecht verwijt was. Voorts stelde de minister dat er een wezenlijk onderscheid is tussen autonome operationele capaciteit en capaciteit voor autonome operaties. Hier is natuurlijk vooral de achterliggende intentie van belang. De minister zei in het debat dat ik moest weten dat kleinschalige operaties gemakkelijk grootschalige operaties kunnen worden. Met het oog hierop moet hij het toch met mij eens zijn dat de Europese Unie ook over de nodige militaire middelen dient te beschikken?

Kortom, de indruk blijft hangen dat de minister voor een minimalistische lijn kiest in de ontwikkeling van een Europees veiligheidsbeleid. Bovendien is dat een lijn die in hoge mate wordt bepaald door de afhoudende opstelling van de VVD-fractie. Los van de vraag of het vervelend is dat de politieke vrienden van de minister de minister zelf op dit punt niet steunen, blijft het nodig dat de Kamer hierover een uitspraak doet. Om alle vertaalfouten te vermijden, heb ik mede namens de collega's Timmermans en Scheltema een gewijzigde motie voorbereid.

De **voorzitter**: De motie-Verhagen

c.s. (26580, nr. 5) is in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van oordeel, dat het van groot belang is dat de Europese Unie een grotere verantwoordelijkheid neemt voor het veiligheidsbeleid in Europa;

overwegende, dat er onduidelijkheid is gerezen over de afspraken van de Europese Raad in Keulen;

overwegende, dat een meerderheid van de Kamer zich heeft uitgesproken voor een actieve inzet van de regering voor de integratie van de West-Europese Unie in de Europese Unie;

constaterende, dat het Finse voorzitterschap tijdens de Europese Raad in Helsinki een voortgangsverlag zal uitbrengen over de versterking van het gemeenschappelijk Europees beleid inzake veiligheid en defensie;

overwegende, dat de regering het voornemen heeft dit najaar een notitie over de Europese veiligheids- en defensie-identiteit aan de Kamer toe te zenden;

roept de regering op een actieve en constructieve bijdrage te leveren aan de concrete invulling van de besluiten van de Europese Raad in Keulen waaronder de totstandkoming van een doeltreffender Europese militaire capaciteit, de instelling van een militair comité van de EU, een militaire staf en een satellietcentrum waardoor een door de EU geleide operatie zowel met als zonder gebruikmaking van NAVO-middelen mogelijk zal zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze gewijzigde motie is voorgesteld door de leden Verhagen, Timmermans en Scheltema-de Nie. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 14 (26580).

De heer **Hessing** (VVD): Voorzitter! In de laatste zin van de motie wordt gesteld: "waardoor een door de

Europese Unie geleide operatie zowel met als zonder gebruikmaking van de NAVO-middelen mogelijk zal zijn." Ik vind deze zin misleidend in die zin, dat het nu ook met die middelen kan. De in de hieraan voorafgaande zinnen geschetste opbouw zou alleen nodig zijn wanneer men zonder NAVO-middelen zou willen optreden. Moet ik de motie zó lezen dat de indieners een doeltreffende Europese capaciteit, een militair comité, een militaire staf en een satellietcentrum willen, zodat er ook zonder gebruikmaking van NAVO-middelen kan worden opgetreden?

De heer **Verhagen** (CDA): Zo nodig is dat de consequentie van de besluiten die in Keulen zijn genomen. De uitvoering van die besluiten houdt in dat een ontwikkeling van de Europese defensie-identiteit tot stand komt, die het mogelijk maakt dat er EU-geleide operaties zijn zonder gebruikmaking van NAVO-middelen, dat wil zeggen: in bepaalde gevallen. Dat laat onverlet dat ook de indieners van de motie met betrekking tot andere operaties denken aan optreden binnen het kader van de NAVO.

De heer **Hessing** (VVD): Kunt u aangeven waarom u het zo belangrijk vindt dat er zonder NAVO kan worden geopereerd?

De **voorzitter**: Dát debat gaan wij nu niet herhalen. Dat is veertien dagen geleden al gevoerd. Volgens mij is die vraag toen ook al aan de orde geweest. Ik word in dit vermoeden bevestigd door de heer Verhagen en anders wel door de minister.

□

Minister **Van Aartsen**: Mevrouw de voorzitter! U heeft mij streng toegesproken en dus zal ik het zeer kort houden.

Ik kan de heer Verhagen zeggen dat een nadere analyse duidelijk heeft gemaakt dat er een verschil zat tussen het verslag en de verklaring, althans de Nederlandse vertaling daarvan. De verklaring op zichzelf was goed. Het verslag van het voorzitterschap bevatte de passage die de heer Verhagen in zijn motie had opgenomen, maar die passage in de Nederlandse tekst van het verslag was gewoon verkeerd, omdat

Van Aartsen

daarmee niet werd aangesloten bij de Engelse, Duitse en Franse teksten en bij de Nederlandse tekst van de verklaring. Ik begrijp overigens heel goed waarom de heer Verhagen de voor hem meest gunstige tekst heeft uitgekozen. Ik weet niet of het zo is gegaan, maar misschien kan een en ander achteraf zo worden gereconstrueerd.

Hoe dan ook, voorzitter, het gaat natuurlijk om de tekst zoals die moet zijn, de correcte vertaling van de Franse, Engelse en Duitse tekst, met name de Engelse tekst die in Keulen het eerst heeft voorgelegen. De heer Van Middelkoop is er nu niet en dus kan ik het wat dit betreft kort houden. Als hij aanwezig zou zijn geweest, zou hierover ongetwijfeld discussie zijn ontstaan.

Wat de gewijzigde motie betreft blijft mijn oordeel zoals het al was. Het is naar mijn oordeel een overbodige motie. Daarin wordt simpelweg gevraagd om Keulen uit te voeren en de regering heeft al tijdens een aantal debatten aangegeven dat zij dat zal doen. Voor het laatst is dat gebeurd bij het debat over de staat van de Europese Unie, maar ik verwijs ook naar datgene wat de minister-president heeft gezegd tijdens de algemene politieke beschouwingen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, later op dag over de moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2000 (26800-VII);**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het gemeentefonds voor het jaar 2000 (26800-B);**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het provinciefonds voor het jaar 2000 (26800-C).**

(Zie vergadering van 13 oktober 1999.)

De **voorzitter**: Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de bewindslieden van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor Grote Steden- en Integratiebeleid op vragen, gesteld in eerste termijn. Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Peper**: Mevrouw de voorzitter! Ik wil allereerst de geachte afgevaardigden danken voor hun gedegen en inspirerende bijdragen. Binnen de begrenzingen van de tijd heb ik ervoor moeten kiezen de hoofdelementen uit hun bijdragen gegroepeerd bij de mondelinge beantwoording samen te brengen. Vele belangrijke thema's, waarover op een later moment uitvoeriger zal worden gesproken, zijn om dezelfde redenen van tijd schriftelijk beantwoord. Dat geldt uiteraard ook in het bijzonder voor de technische vragen. Zodoende is er meer tijd voor het debat over een aantal hoofdvragen van beleid en maatschappij. Het is bekend, dat ik van het debat houd omdat dit voorafgaat aan beleid. Ik zeg dit aan het adres van vooral mevrouw Van der Hoeven maar ook van anderen, omdat zij mij wel eens hebben gewezen op het vele praten en zij juist actie willen. Ik vind, dat er te vaak met te weinig diepgang wordt gedebatteerd en te snel beleid wordt gemaakt. Als het om iets belangrijks gaat, kun je natuurlijk wel heel daadkrachtig zijn maar dan pak je de werkelijkheid niet bij haar lurven. Ik zeg de heer Van den Berg erin na, dat dan de vragen achter het beleid en de normerende betekenis van de politiek en het overheidshandelen veel te weinig aan bod komen en worden er te snel flinterdunne blauwdrukken gemaakt of aangereikt.

Dat geldt natuurlijk ook voor het debat over de verhouding tussen het publieke en het private domein, de grenzen tussen beide en de grensoverschrijdingen c.q. de

samenwerking tussen beide. Het debat bij de algemene beschouwingen vond ik vanuit die invalshoek stimulerend. Nu wordt dat debat voortgezet en het blijft ook doorgaan en laten we niet te snel te ongeduldig de oplossingen proberen aan te reiken. Die moeten we met deze nieuwe heroriëntatie op het bereik, de ambities van de politiek in de praktijk proberen vast te leggen. Vele hebben hun benauwende ideologische veren afgeschud. Ik heb dat zelfs bij de SP mogen vaststellen toen ik het nieuwe beginselprogramma las. Ik vind dat erg interessant zonder daarmee idealistische en normatieve oriëntaties te verliezen. Ik wil dat graag nog een keer benadrukken waar het gaat om het debat over het publieke en private domein. Je ziet een zekere herbezinning na zo'n vijftien jaar ervaring met op zichzelf goede verzelfstandiging. Enerzijds moet je dat niet meer terugdraaien maar anderzijds is hier en daar in die experimenten ook wel eens wat fout gegaan. Ik voel me niet gehaast om nu de stand van zaken op te maken en de zaken op een rijtje te zetten. Uit de praktijk blijkt dat pas echt goed mogelijk te zijn wanneer daarover is gediscussieerd, omdat daardoor scherper in beeld is gekomen waar het eigenlijk om gaat, wat de overheid moet doen en wat de betekenis en de verantwoordelijkheid is van particuliere organisaties. Dan wordt het interessant om bij concrete beleidsmaatregelen en wetsvoorstellen dat hele precieze werk met elkaar te doen, daarbij gesteund door het debat dat naar mijn idee niet algemeen is en ook niet algemeen genoemd kan worden. Het gaat om wezensvragen van politiek en maatschappij. Daarom hebben wij aan de begroting van dit het jaar het thema "betrokken bestuur" meegegeven, als een algemene duiding die door de collegae bewindspersonen en mij is gekozen om vanuit de invalshoek van het bestuur in het bijzonder tal van complexe maatschappelijke ontwikkelingen tegemoet te treden. Uit de reacties maak ik op dat de Kamer zich in dat thema herkent. Die betrokkenheid van het bestuur komt op heel verschillende manieren tot uitdrukking.

Dat betreft allereerst de betrokkenheid bij burgers en bij organisaties van burgers. Met andere woorden: een bestuur dat oog heeft voor de